

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з історії України**

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напрями підготовки:

6.010101 Дошкільна освіта

6.010102 Початкова освіта

6.010106 Соціальна педагогіка

6.020204 Музичне мистецтво*

6.020302 Історія*

6.020303 Філологія*. Українська мова і література

6.030301 Журналістика

6.030302 Реклама і зв'язки з громадкістю

6.020303 Філологія*. Мова і література (англійська)

6.020303 Філологія*. Мова і література (німецька)

6.020303 Філологія*. Мова і література (російська)

6.030102 Психологія

6.030103 Практична психологія

6.040104 Географія*

(денна та заочна форми навчання)

ПРОГРАМА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Дана програма з історії України включає теми з стародавньої, середньовічної, нової та новітньої історії України, які повинні знати абітурієнти, що складатимуть іспит на спеціальність “Історія”. Програма містить виклад основних ідей і положень з української історії в рамках програми середньої загальноосвітньої школи. Згідно з нею вступник повинен знати найважливіші події в історії України, їхню хронологію, пояснювати їх з позицій сучасного стану історичної науки.

1. Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України

Первісні люди. Виникнення скотарства, землеробства і ремісництва. Племена трипільської культури. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави. Східні слов'яни на території України, їх культура і вірування.

2. Держава — Київська Русь

Передумови утворення держави на Русі. Соціально-економічний та політичний розвиток Київської держави. Перші київські князі.

Запровадження християнства на Русі. Володимир Великий. Піднесення Київської держави за Ярослава Мудрого, розпад держави після його смерті. Міжусобиці. Володимир Мономах. Культура Київської Русі. Історичне значення Київської Русі.

3. Політична роздробленість Київської Русі. Галицька-Волинська держава в XII—XIV ст.

Причини роздробленості, формування окремих князівств. Київська, Переяславська і Чернігівська землі. Галицько-волинське князівство, його соціально-економічний і політичний розвиток. Данило Галицький. Заснування м. Львова. Культурні досягнення князівства.

4. Боротьба українських князівств проти іноземних поневолювачів у першій половині XIII ст.

Навала орд хана Батия на Північно-Західну Русь. Героїчна оборона Києва. Ординське іго. Визвольна боротьба українського народу проти поневолювачів.

5. Українські землі під владою іноземних держав у XIV — XVI ст.

Розчленування України і захоплення її земель Литвою, Польщею та іншими сусідніми державами. Волинь. Включення Буковини до складу Молдовського князівства.

Литовсько-Руське князівство — литовсько-українсько-білоруська держава з елементами федеративного устрою і повною автономією українських і білоруських земель. Кревська унія 1385 р. Захоплення Польщею Галичини. Становлення українського населення. Захоплення Польщею Західного Поділля. Ліквідація удільних князівств. Загарбання

Туреччиною і Кримським ханством Південної України. Захоплення Польщею Київщини, Волині, Брацлавщини. Люблінська унія 1569 р. Національне гноблення. Берестейська церковна унія 1596 р. та її значення. Петро Могила.

6. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ — Козацька Республіка

Джерела та причини виникнення українського козацтва. Виникнення Запорізької Січі; устрій, військове мистецтво. Реєстрове козацьке військо. Роль українського козацтва у боротьбі українського народу проти агресії Туреччини і Кримського ханства. Політика П.Сагайдачного. Хотинська війна. Козацька символіка.

7. Козацько-селянський рух в Україні в кінці XVI — першій чверті XVII ст.

Наростання соціального протесту після унії 1569 р. Форми соціального протесту. Початок опришківства. Козацько-селянські повстання під проводом К.Косинського, С.Наливайка. Народні рухи 20 - 30-х років. Тарас Федорович (Трясило). Яків Острянин. Придушення повстань. Роль братств у визвольному русі.

8. Розвиток культури України в литовсько-польську добу

Розвиток української мови. Книгодрукування. Літописи. Усна народна творчість. Освіта. Острозька і Львівська школи. Братські школи. Києво-Могилянська колегія. Архітектура. Театр. Побут, звичаї українського народу. Життя української знаті. Видатні представники української культури.

9. Національно-визвольна війна українського народу 1648 — 1657рр.

Причини, характер і рушійні сили визвольної війни. Богдан Хмельницький. Початок війни. Перші перемоги на Жовтих Водах, під Корсунем. Розгром польсько-шляхетських військ під Пилявцями. Народні герої М.Кривоніс, І.Богун, Д.Нечай. Зборівська битва. Битва під Берестечком 1651 р. Події 1652 — 1653 рр. Органи влади і управління. Роль гетьмана. Козацька рада. Генеральна старшина. Генеральна військова канцелярія. Зносини з сусідніми державами. Міжнародне визнання.

Переяславська рада 1654 р. і укладення українсько-московської міждержавної угоди. Березневі статті 1654 р. та ставлення до них різних суспільних верств і церкви в Україні. Політичне становище України після Переяславської ради. Продовження війни з Польщею. Союз із Швецією. Загострення стосунків із Московією після Віденського перемир'я 1656 р. Смерть Богдана Хмельницького.

10. Соціально-економічне і політичне становище України в другій половині XVII ст.

Розвиток подій в Україні після смерті Богдана Хмельницького. Боротьба старшинських угруповань за владу в Україні. І.Виговський. Гадяцький

договір. Андрусівський договір. Розчленування українських земель. Епоха "Руїни великої" на Правобережжі. П.Дорошенко. "Вічний мир" Росії з Польщею. Поділ України на Лівобережну і Правобережну. Стан економічного розвитку. Органи української державності. Ліквідація самостійності української православної церкви. Гетьманування Д. Многогрішного та І.Самойловича.

Становище на Правобережжі. Формування козацьких полків. Польський режим у Галичині. Культурний розвиток в Україні.

11. Україна в першій половині XVIII ст.

Гетьманування І.Мазепи. Об'єднання українських територій. Культурний та економічний розвиток. Північна війна та Україна. Наступ царизму на автономію України. Полтавська битва. Невдача планів І.Мазепи. Зруйнування російськими військами Батурина та інших міст і сіл України, Запорізької Січі. І.Скоропадський. П.Полуботок. Українська еміграція. П.Орлик, його Конституція. Створення нової Запорізької Січі. Визвольне повстання 1702-1704 рр. Опришківський рух у Галичині.

12. Україна в другій половині XVIII ст.

Юридичне оформлення кріпосного права на Лівобережній і Слобідській Україні. Розвиток промисловості. Торгівля. Міста. Централізаторська політика царського уряду. Остаточна ліквідація автономного устрою. Перша і друга Малоросійські колегії. К. Розумовський.

Коліївщина 1768 р., її соціальне та політичне підґрунтя. М.Залізняк, І.Гонта. Рух опришків. О.Довбуш.

Входження Північного Причорномор'я та Правобережної України до складу Росії. Заснування Херсона, Миколаєва і Одеси. Поділ Польщі і участь Росії у ньому. Загарбання Росією Правобережжя, західних українських земель — Австрійською імперією.

Третя Малоросійська колегія. П.Рум'янцев — генерал-губернатор "Малоросії". Ліквідація Запорізької Січі, її історичне значення. Кінець Гетьманщини, її місце в історії українського народу. Утворення губерній та поширення кріпацтва.

13. Українська культура в другій половині XVII-XVIII ст.

Реакційна політика царизму. Русифікація. Заборона української мови в офіційних стосунках. Відтік української інтелігенції до Росії. Києво-Могилянська академія. Освіта. Книговидавнича справа. Наукові знання. Г.Сковорода. Літописи С.Величка, Г.Граб'янки, Самовидця. Музика. М.Березовський, А.Ведель, Д.Бортнянський. Література. Народний побут. Живопис.

14. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій на початку XIX ст.

Колонізаторська політика російського царизму у Південній Україні. Задунайська Січ. Переселення на Кубань. Кубанське козацьке військо.

Система адміністративно-територіального управління на українських землях під владою Російської імперії. Адміністративно-територіальна структура "Королівства Галиції і Лодомерії". Реформи Марії-Терезії та Йосифа II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини і Буковини.

Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст. Заходи українського дворянства щодо відновлення автономії України.

Поширення західноєвропейських революційних ідей в Україні після завершення війн з наполеонівською Францією.

Організації декабристів в Україні. Україна в програмних і агітаційних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Обмеженість поглядів декабристів на національні проблеми.

Українська інтелігенція і формування національної свідомості. Поява масонства в Україні. Початки українознавства. Культурне відродження. Товариство об'єднаних слов'ян. Кирило-Мефодіївське товариство, його керівники та програмні документи. Репресії царизму проти кирило-мефодіївців. Роль товариства у національно-визвольному русі слов'ян.

Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. Події революції 1848 — 1849 рр. на західноукраїнських землях. Головна Руська Рада, її діяльність. Скасування кріпосного права. Українці в першому парламенті Австро-Угорщини. Перші українські газети. Консолідація українства Буковини та Закарпаття. Лук'ян Кобилиця.

15. Стан і розвиток культури в Україні в першій половині XIX ст.

Антиукраїнська політика царизму в галузі культури. Освіта і наука. Відкриття університетів у Харкові та Києві, ліцеїв і гімназій. Досягнення наук. М.Костомаров, М.Максимович, І.Срезневський, Т.Осиповський, М.Остроградський, І.Котляревський, Т.Шевченко — основоположники нової української літератури та літературної мови. Мистецтво. Зародження української опери. С. Гулак-Артемівський. Кобзарі, бандуристи, лірники. Розвиток культури на західноукраїнських землях. М. Левицький, І. Могильницький, О. Духнович та ін.

16. Українські землі в другій половині XIX ст..

Криза кріпосного права в Російській імперії. Підготовка реформ про звільнення селян від кріпосної залежності. Скасування кріпосного права. Особливості селянської реформи в Україні. Реформи адміністративно-політичного управління: земська, міська, судова, військова; їх значення для подальшого соціально-економічного розвитку України.

Економічний розвиток українських земель у другій половині XIX ст.

Розвиток промисловості. Перетворення України на вугільно-металургійну базу Російської імперії. Залізниця. Міста. Торгівля. Розвиток товарного виробництва в сільському господарстві. "Цукрова революція". Підприємці Терещенки. Товарне хліборобство та поширення українських сортів злакових в Російській імперії. Розшарування селянства. Формування

пролетаріату. Зміни в класовій структурі населення. Економічний розвиток західноукраїнських земель в складі Австро-Угорщини. Переселенські рухи українців наприкінці XIX ст.

17. Національно-визвольний рух в Україні в 60 — 90-ті роки XIX ст.

Національне гноблення українців у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Заборона української мови (Валуєвський циркуляр 1863 р., Емський указ 1876 р.). "Хлопомани". Народовці та москвофіли. Культурно-освітнє товариство "Просвіта" у Львові. Активізація українського національного руху. Перший український журнал "Основа". Громади М.Драгоманова, його місце у поглибленні національної самосвідомості українців. "Братство тарасівців", "Молода Україна". Західноукраїнські політичні партії в умовах " нової ери".

18. Розвиток культури України в другій половині XIX ст.

Політика русифікації. Освіта і наука. Громадські наукові організації в Києві, Харкові, Одесі. Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Львові. Розвиток природничих наук (І.Мечников, М.Гамалія, М.Бекетов та ін.). Література. Творчість І.Франка, П.Грабовського, П.Мирного. Становлення національного театру. М.Кропивницький, М.Старицький, І.Карпенко-Карий (Тобілевич). Перша українська професійна труппа: М.Заньковецька, М.Садовський. Розвиток української музики (М.Лисенко) та образотворчого мистецтва (С.Васильківський, І.Рєпін).

19. Суспільно-політичний і національний рух в Україні на початку XX ст.

Розвиток українського національного руху. М.Міхновський. Земсько-ліберальна опозиція царизму. Ліберальна і демократична інтелігенція в українському національному русі. Створення українських національних партій: РУП, "Спілка", УДП, УРП. Кооперативний рух. Діяльність загальноросійських політичних партій в Україні. Масова визвольна боротьба.

20. Перша російська революція 1905 — 1907рр. і Україна

Причини і початок революції. Масові соціальні виступи. Збройні повстання. Піднесення національного руху. Діяльність громадських організацій, "Просвіти". Виникнення масової української преси. Боротьба у Державній Думі за автономію України та українізацію освіти. Активізація національного руху в західноукраїнських землях.

21. Соціально-політичний і економічний розвиток українських земель напередодні першої світової війни

Україна в умовах столипінського політичного режиму. Боротьба з українським національним рухом. Аграрна реформа в Україні. Зростання фермерського господарства. Піднесення промислового і сільсько-господарського виробництва. Масовий рух проти російського царизму.

Визвольні змагання на західноукраїнських землях. Поширення ідеї незалежності України.

22. Розвиток культури в Україні на початку ХХ ст.

Освіта. Розвиток природничих наук: С.Навашин, В.Липський, Л.Симиренко, Д.Заболотний, М.Курако, Г.Пуллой. Діяльність Б.Грінченка. Перші узагальнені науково-популярні праці з історії України О.Єфименко і М.Аркаса. Діяльність М.Грушевського, Д.Багалія, Д.Яворницького, Ф.Вовка, В.Гнатюка. Література (І.Франко, Леся Українка, М.Коцюбинський, В.Винниченко та інші). Мистецтво. Перший український стаціонарний театр. Музика (М.Лисенко, К.Стеценко, М.Леонтович). Живопис. Товариства "Сокіл", "Січ".

23. Україна в роки першої світової війни

Початок війни. Україна і українство в планах воюючих країн.

Хід військових дій на території України в 1914 — 1916 рр. Господарська розруха. Окупація російськими військами територій Східної Галичини і Північної Буковини, антиукраїнська русифікаторська політика. Українські січові стрільці. Боротьба за автономію та самостійність України на фронті та в тилу.

24. Початок державного відродження України в 1917-1918 рр.

Лютнева демократична революція в Росії. Утворення Тимчасового уряду і його місцевих органів. Виникнення Центральної Ради. Формування української державності, 1-й Універсал Центральної Ради — проголошення автономії України. Створення Генерального секретаріату.

2-й Універсал, 3-й Універсал. Проголошення Української Народної Республіки. Соціально-економічні перетворення. Поразка більшовиків на виборах до Установчих зборів. Прихід до влади більшовиків у Росії і становище в Україні. Повалення влади представників Тимчасового уряду, загострення боротьби за владу між УНР і більшовицьким режимом. Підготовка Радянської Росії до війни проти УНР.

25. Боротьба за владу в Україні

1-й Всеукраїнський з'їзд Рад у Києві. Ультиматум Раднаркому. Проголошення радянської влади в Україні. Перший уряд Радянської "УНР". Початок загального наступу радянських військ проти УНР. IV-й Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР. М.Грушевський — перший президент УНР. Захоплення Києва військами М.Муравйова. Бій під Кругами. Політика більшовиків в Україні. Початок переговорів у Бресті між УНР і країнами Четвертого союзу; умови договору. Падіння радянської влади в Україні. Останні дні Центральної Ради.

26. Українська держава гетьмана Скоропадського

Прихід австро-німецьких військ в Україну. Переворот 29 квітня. Гетьман

П.Скоропадський, його внутрішня і зовнішня політика. Національно-культурна політика. Створення Української Академії Наук.

27. Відродження УНР. Директорія

Падіння гетьманського режиму. Створення Директорії, її склад, внутрішня і зовнішня політика. С.Петлюра. Проголошення об'єднання ЗУНР і УНР. Злука (січень 1919 р.).

28. Друга війна Радянської Росії проти УНР. Україна у другій половині 1919р.

Початок неоголошеного наступу військ РСФРР в Україну. Розмежування у стані Директорії. Поразки військ Директорії. Перехід на сторону більшовиків отаманів Григор'єва і Махна. Захоплення більшовицькими військами Києва. Встановлення радянського контролю над більшою частиною України. Більшовицький режим. Масовий вивіз продовольства з України. Антибільшовицький опір в Україні. Вторгнення Добровольчої армії генерала Денікіна в Україну. Контрнаступ військ Директорії УНР і ЗУНР. Денікінський режим в Україні. Наступ військ радянської Росії і поразка денікінців. Відновлення радянської влади в Україні.

29. Становище в Україні у 1920 р. Радянсько-польська війна й Україна

Політика РКП(б) щодо України у 1920 р. Більшовики й українські соціалістичні партії. Криза в КП(б)У. Вибори до Рад 1920 р. Політика "воєнного комунізму" в Україні. Всеукраїньком. Червоний терор. Опір більшовицькому режимові. Перший зимовий похід армії УНР.

Причини і початок радянсько-польської війни. Розрахунки Директорії щодо керівництва Польщі. Варшавський договір УНР і Польщі, його зміст. Наступ польсько-українських військ. Контрнаступ радянських військ. Закінчення радянсько-польської війни і розрив Польщі з УНР. Ризький мир та його наслідки для України.

Розгром армії Врангеля. Штурм Криму. Червоний терор у Криму. Другий зимовий похід армії УНР. Кінець Директорії і регулярної визвольної боротьби.

30. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР)

Активізація визвольного руху на західноукраїнських землях після розпаду Австро-Угорської імперії. Повстання у Львові і проголошення ЗУНР. Початок польсько-української війни. Створення Української Галицької Армії (УГА). Організація держави. Об'єднання УНР і ЗУНР. Наступ польських військ. Міжнародна ізоляція ЗУНР. Чортківська офензива.

Загарбання Буковини і Хотинщини Румунією. Включення Закарпаття до складу Чехословаччини.

31. Українська СРР у період нової економічної політики

Соціально-економічне становище України на початку 1921 р. Розруха

народного господарства за "воєнного комунізму". Крах спроби встановлення комуністичного виробництва, комуністичного розподілу. Політична криза початку 1921 р. Антирадянське повстання. Голод 1921 — 1922 рр. Запровадження нової економічної політики. Відбудова сільського господарства і промисловості. Кооперативний рух. Обмеженість непу. Прискорення формування адміністративно-командної системи. Україна і утворення СРСР.

32. Культурне будівництво в Україні в 20-ті роки

Політика більшовиків у галузі культури. "Курс на українізацію". Розвиток освіти. Відновлення шкіл. Вища школа. Наука. Українська література 20-х років. Творчі організації. Образотворче мистецтво. Опір українізації.

33. Індустріалізація в Україні в 30-ті роки

Зміни в політичному курсі керівництва СРСР 1927 р. і Україна. Курс на індустріалізацію. Перехід до форсування індустріалізації методами військово-комуністичного штурму. Досягнення і провали перших п'ятирічок. Зниження матеріального добробуту населення. Нормування розподілу продуктів харчування. Перекручення статистичної звітності про виконання п'ятирічок. Промисловість України напередодні другої світової війни.

34. Насильницька колективізація сільського господарства в Україні

Підміна кооперування колективізацією. Сталінська політика "розкуркулювання" селянства. Насильницьке залучення до колгоспів. Наслідки колективізації. Пограбування селян. Голод 1932 — 1933 рр., його трагічні наслідки. Політвідділи МТС. Колгоспи в системі командної економіки.

35. Становище в сфері культури в 30-ті рр..

Особливості розвитку в 30-ті роки. Ліквідація неписьменності дорослих. Стан шкільної освіти. Робітфаки. Вища школа. Масові репресії щодо спеціалістів, інтелігенції з боку адміністративно-командної системи. Згортання українізації. Політичні процеси. Умови розвитку науки. Трагічна доля української літератури та мистецтва. Кіно, радіомовлення. Періодичні видання. Гоніння на церкву. Заборона УАПЦ. Нищення культурних пам'яток.

36. Утвердження сталінського тоталітарного режиму в Україні в 30-ті рр.

Адміністративний устрій України. Зміни в соціально-класовій структурі суспільства. Декларативний характер Конституції УРСР 1937 р. Інтеграція органів комуністичної партії в державні структури. Сталінщина та її провідники в Україні. Масовий терор 30-х років. Деформації морально-політичних стосунків у суспільстві та соціальна незахищеність людини.

37. Західноукраїнські землі в 1920-1939 рр.

Політичне і соціально-економічне становище. Статус західноукраїнських земель у 20 — 30-ті роки. Денаціоналізація українського населення. Стан розвитку промисловості і сільського господарства. Масова еміграція. Іноземна колонізація. Партії і політична боротьба в Західній Україні. Українське національно-демократичне об'єднання. Д.Левицький. Радикальна партія. Компартія Західної України (КПЗУ). Формування Організації Українських Націоналістів (ОУН). Є.Коновалець та інші керівники ОУН. Діяльність ОУН. С.Бандера. Інтегральний націоналізм. Д.Донцов. Український монархізм В.Липинського. Політичні партії на окупованих Румунією землях України. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русофільство. Русинство. Українофільська течія. Проголошення Карпатської України незалежною (1939 р.). А.Волошин. Окупація Закарпаття військами Угорщини.

38. Україна під час другої світової війни

Радянсько-німецький пакт про ненапад. Таємний протокол. Початок другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Анексія Радянським Союзом Західної України і Бессарабії. Встановлення радянської влади. Масові репресії і депортації місцевого населення. Значення та історичні наслідки возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР.

Напад фашистської Німеччини на СРСР. Режим воєнного стану. Мобілізаційні заходи. Евакуація на схід. Бойові дії влітку і восени 1941 р. Причини невдач Червоної армії. Оборона Одеси, Києва і Севастополя. Бойові дії навесні 1942 р. Німецько-фашистський окупаційний режим. Розчленування України. Масові знищення людей. Народна боротьба на окупованій території. Дві течії Руху опору в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух. ОУН на початку війни. Створення УПА.

Початок розгрому фашистських загарбників в Україні. Битва за Лівобережну Україну і Донбас. Форсування Дніпра. Визволення Києва. Наступальні операції на Правобережжі і в Криму. Військові дії ОУН-УПА. Завершальні бої. Початок відбудови промисловості, транспорту і сільського господарства. Депортація місцевого населення з Криму.

Внесок українського народу у розгром нацистської Німеччини. Втрати України у другій світовій війні.

39. Діяльність Української РСР на міжнародній арені після другої світової війни

Розв'язання проблеми територіальних кордонів між Україною та Польщею. Завершення возз'єднання українських земель в єдиній Українській державі. Українська РСР — засновник і член Організації Об'єднаних Націй. Ступінь повновладності України.

40. Україна в 1945 — середині 50-х рр..

Тяжкі наслідки війни та німецько-фашистської окупації для України. Відбудова і розвиток промисловості. Становище в сільському господарстві.

Голод 1946 — 1947 рр. Радянізація західних областей. Диктатна колективізація західноукраїнського села. Ліквідація Української греко-католицької церкви. Масові репресії та депортації населення. Операція "Вісла". Боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною. Р.Шухевич. Придушення збройного опору.

41. Суспільно-політичне та культурне життя в Україні наприкінці 40-х — на початку 50-х років

Деформуючий вплив сталінщини на політичну систему, на суспільно-політичні процеси. "Чистка" національних кадрів. "Жданівщина" в Україні. Утиски вчених, літераторів.

*42. Спроба здійснення нової політики
(середина 50-х — перша половина 60-х рр.)*

Перші кроки десталінізації суспільного життя. Входження Кримської області до складу України. Спроби застосування економічних методів господарювання. Заходи в соціальній сфері. Досягнення і суперечливі процеси в сфері культури. Початок діяльності "шестидесятників" в літературі та мистецтві. Вплив на Україну кремлівського перевороту 1964 р.

43. Наростання кризових явищ в соціально-економічному, політичному і культурному житті (друга половина 60-х — середина 80-х рр.)

Спроба запровадження господарської реформи 1965 — 1967 рр. Розвиток екстенсивного шляху. Підміна економічних методів керівництва народним господарством адміністративно-командними методами.

Наростання труднощів та недоліків у сільському господарстві. Проблеми соціальної сфери. Залишковий принцип надання для неї ресурсів. Занедбання природоохоронної справи. Засилля бюрократичних сил. Порушення законності, ігнорування особистих прав і свобод людини. Русифікація. Зростання соціальної апатії населення. Правозахисний рух. Посилення національно-визвольного руху в 70 — 80-х роках, його учасники, репресії щодо них.

*44. Україна на шляху до свободи і незалежності
(кінець 80-х — початок 90-х рр.)*

Українське суспільство в умовах проголошеного курсу перебудови. Кризові явища в суспільстві. Новий етап національно-визвольного демократичного руху. Посилення суспільно-політичної активності населення республіки. Вибори до Рад народних депутатів. Діяльність Верховної Ради України. Зростання національної самосвідомості. "Декларація про державний суверенітет України". Створення нових політичних партій і рухів та їх роль в активізації суспільно-політичного життя.

45. Наука і культура України (80 — 90-ті рр.)

Освіта. Початок перебудови середньої і вищої школи. Становище в

науці. Роль літератури і мистецтва в оновленні суспільства. Відродження української національної культури. Закон про мови в Україні. Релігійні конфесії в Україні, міжконфесійні стосунки. Формування багатопартійності

46. Національно-державне відродження українського народу.

Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт про незалежність України. Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Символіка України. Розпад СРСР. Проблеми соціально-економічного розвитку України 90-х рр. XX ст. Зовнішня політика України у кінці XX ст.. Вибори 1994 і 1999 рр., їх наслідки.

47. Україна на початку XXI ст.

Реалізація соціально-економічного курсу в 2000-2014 рр. Зовнішньополітична діяльність України. Президентські вибори 2004 р., їх результати. Помаранчева революція. Президентські вибори 2010 р., зміна пріоритетів соціально-економічного розвитку держави. Напрямки зовнішньої політики України. Революція Гідності. Дострокові президентські вибори 2014 року та їх наслідки. Шляхи розв'язання соціально-економічних і політичних проблем сучасним керівництвом України. Формування парламентської коаліції та призначення Прем'єр-міністром України В.Гройсмана. Протистояння парламентської коаліції та «Опозиційного блоку». Наростання економічної кризи в країні. Основні тенденції розвитку сучасної української культури. Характерні риси релігійного життя.

Вступник

а)повинен знати:

- закономірності історичного розвитку українських земель у давні, нові та новітні часи;
- особливості перебування українських земель у складі різних державних утворень;
- багатогранність і суперечливість економічного, політичного, соціального та культурного життя українського народу на різних етапах його історичного розвитку;
- зміст та перебіг основних подій в Україні, їх взаємозв'язок, взаємозалежність, їх вплив і значення для вітчизняного і світового процесів.

б)повинен вміти:

- самостійно мислити;
- вільно володіти конкретним фактичним матеріалом з історії України;
- виділяти головні етапи та чинники історичного розвитку українського народу;
- аналізувати події, явища і факти з історії України, робити власні висновки і узагальнення;
- грамотно, чітко і завершено викладати матеріал;
- користуватись історичною картою.

Рекомендована література

а) Основна

1. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Історія України. 5-11 класи. Всесвітня історія. 6-11 класи. – Х.: Шкільний світ, 2001.
2. Державний стандарт базової та повної середньої освіти (Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 р. № 24).
3. Власов В.С. Історія України: підручник. 7 клас. – К.: Генеза, 2004.
4. Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України: підручник. 7 клас. – К.: Генеза, 2003.
5. Коляда І.А., Криlach К.І., Юренко С.П. Історія України: підручник. 7 клас. – К.: Генеза, 2001.
6. Власов В.С. Історія України: підручник. 8 клас. – К.: Генеза, 2002.
7. Швидько Г.К. Історія України: підручник. 8 клас. – К.: Генеза, 2002.
8. Марочко В.П., Турченко Ф.Г. Історія України: підручник. 9 клас. – К.: Генеза, 2005.
9. Сергієнко Г.Я., Смолий В.А. Історія України: підручник. 7-8 клас. – К.: Освіта, 1995.
10. Турченко Ф.Г. Новітня історія України: підручник. 10 клас. Ч.І. – К.: Генеза, 2001.
11. Кульчицький С.В., Лебедева Ю.Г. Історія України: підручник. 10 клас. – К.: Освіта, 2003.
12. Гупан Н.М., Пометун О.І. Історія України: підручник. 10 клас. – К.: Генеза, 2005.
13. Турченко Ф.Г. Новітня історія України: підручник. 11 клас. Ч.ІІ. – К.: Генеза, 2001.
14. Кульчицький С.В., Лебедева Ю.Г. Історія України: підручник. 11 клас. – К.: Освіта, 2001.

б) додаткова

1. Аркас М.М. Історія України-Руси. – К., 1990.
2. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2011.
3. Борисенко В. Курс української історії. – К., 2007.
4. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К., 1990.
5. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, 1991.
6. Історія України. За ред. Ю. Зайцева. – Львів, 2006.
7. Костомаров М. Історія України в життєписях визначніших діячів. – Львів, 1978.
8. Котляр Н.Ф., Смолий В.А. История в жизнеописаниях. – К., 1990.
9. Крип'якевич І.П. Історія України. – К., 1991.
10. Культура і побут населення України. – К., 1991.
11. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К., 1992.
12. Рибалка І.К. Історія України в 2 Ч. – Харків, 1995-1997.
13. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

14. Смолій В. та ін. Історія України. – К., 1997.

ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ ЗА 200-БАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Вступний іспит: Історія України

Рівень 1		
Завдання	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Завдання 1	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 2	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 3	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 4	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 5	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 6	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 7	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Завдання 8	2,5 балів	Вибрано правильно варіант відповіді
Рівень 2		
Завдання 9	10 балів	Ціна розв'язаного 1 пункту завдання – 2 бали. За розв'язанні 5 пунктів (встановити відповідність, встановити хронологічну послідовність і т.п.) – 10 балів
Завдання 10	10 балів	10 балів – абітурієнт дав максимально повно визначення обох термінів відповідно до програми з історії України; 8 балів – студент дав правильну – але неповну відповідь на два терміни; 5 балів – абітурієнт дав правильну повну відповідь на 1 термін або дав загальну характеристику обох термінів (знає їх причини, наслідки, значення) називає їх окремі ознаки; 2 бали – абітурієнт може відтворити лише декілька ознак даних історичних термінів.
Завдання 11	10 балів	Ціна розв'язаного 1 пункту завдання – 2 бали. За розв'язанні 5 пунктів (встановити відповідність, встановити хронологічну послідовність і т.п.) – 10 балів
Завдання 12	10 балів	Ціна розв'язаного 1 пункту завдання – 2 бали. За розв'язанні 5 пунктів (встановити відповідність, встановити хронологічну послідовність і т.п.) – 10 балів
Рівень 3		

Завдання 13	20 балів	<i>20 балів</i> – абітурієнт у повному обсязі опанував програмний матеріал відповідно до вимог навчальної програми; на основі глибоких і міцних знань виявляє здатність до самостійного критичного оцінювання історичних явищ і процесів; може визначити загальні тенденції та закономірності історичного процесу; викласти власне розуміння історичних явищ; застосувати здобуті знання і вміння в практичній діяльності; <i>15 балів</i> - абітурієнт в цілому вільно оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки фактами, здобутими з кількох джерел (підручника, наочних посібників, історичних документів), може дати порівняльну характеристику історичних явищ, вивчення понять, у цілому самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, встановлює синхронність подій у межах курсу узагальнювати та застосовувати ці знання; <i>10 балів</i> - абітурієнт у цілому самостійно відтворює фактичний матеріал питання; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом), встановити послідовність подій на основі знання їх дат, у цілому правильно вживає історичні терміни; <i>5 балів</i> - абітурієнт може двома - трьома простими реченнями розповісти про історичну подію <i>чи</i> постать, визначити історичну подію чи постать за описом, співвіднести рік зі століттям, століття з тисячоліттям (на рівні „так-ні“).
Завдання 14	20 балів	Критерії оцінювання відповідно до завдання 13.
Всього за ступне випробування з історії України	200 балів	